

Eva Kotrčková: Ke kategorii pádu ve španělštině
(Posudek vedoucího diplomové práce)

Po delší pauze ve studiu předložila Eva Kotrčková diplomovou práci, v níž se pokouší objasnit obecnělingvistickou podstatu pádu a zejména prozkoumat, do jaké míry je nebo není oprávněné mluvit o pádech v současné španělštině.

Práce má širší obecnělingvistický rámec, v němž se shrnuje etymologie termínu 'pád', historie obecného pojetí pádů v různých jazycích, vědecké pojetí pádů v přístupu syntaktickém a lokalizačním. Diplomantka zde prokazuje dobrý rozhled po literatuře i pochopení interpretací kategorie pádu v ní obsažených. Důkladný je zejména rozbor Jakobsonovy sémantiky pádů a nechybí ani kritický přístup k některým jeho tvrzením motivovaným snahou po symetričnosti konstruktů, jak je u Jakobsona obvyklé. Kompetentní a fundovaná je také její kritika některých stránek sémantického pojetí Kuryłowiczova (striktní oddělování funkce syntaktické od funkce sémantické, podcenění synchronního přístupu k jazyku). S tím lze plně souhlasit; uvedená argumentace je přesvědčivá. Zajímavá je i poznámka k Tesnièreově valenční teorii z hlediska hispanistického (54 na str. 21). Rovněž připomínky k A. Martinetovi a jiným renomovaným lingvistům jsou trefné: vystihují sporná místa v jejich závěrech. Přehled končí pádovou teorií Fillmorovou. Zde zasluhuje ocenění domyšlení některých Fillmorových závěrů (pozn. 64 na str. 25). Zhodnocení jsou také autoři čeští.

Diplomantka v průběhu práce často klade zajímavé otázky (např. na str. 26, ale i jinde), aniž na ně však odpovídá. Pokusit se zodpovědět alespoň některé z nich by mohlo být vhodným námětem pro obhajobu.

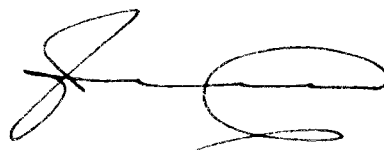
Druhý oddíl je diachronně empirický: obsahuje stručný přehled vývoje od latiny k románským jazykům, zejména španělštině, kde je pak pozornost soustředěna hlavně na pádové tvary osobních zájmen a jejich problematiku. Vycházejíc z některých českých hispanistů autorka dovozuje, že pádová polyfunkčnost předložek v současné španělštině vyžaduje, aby definice pádů obsahovaly všechna dostupná kritéria: morfologická, sémantická i syntaktická. Podrobně prozkoumává pádové tvary zájmen, jejich kombinační možnosti, slovosled, reduplikaci atd. Pozoruhodná je úvaha o vztahu akuzativu :: dativu k perfektu :: imperfektu. (54) Platí to skutečně pro všechny případy? To by bylo vhodné ověřit na korpusech.

V této části se hodně přidrží GDLE a z ní čerpá také terminologii (např. referenční systém :: pádový systém). Líbí se mi poznámka o VNP a jeho doplnění nepřímým předmětem (135 na str. 57). Zajímavé je také zjištění, že akuzativ je vždy valenční (59), zatímco dativ nikoli.

Celkem vzato je to přemýšlivá práce, která není pouhou mechanickou parafrází studovaných autorů, nýbrž svědčí o diplomantčině smyslu pro syntaktickou problematiku a pro lingvistickou práci. Práce je pečlivě redigovaná, stylistická nepřesnost (v pozn. 39 na str. 15: „abychom nevnášeli chybné významy lingvistickým termínům“) je ojedinělá. Také překlepů je přijatelně nevelké množství. Věcnou připomínku mám jen jednu: proč autorka pokládá „voy a casa“ za nominativ? (Pozn. 112 na str. 47)

Domnívám se, že diplomantka v předložené práci prokázala schopnost účinně pracovat s lingvistickou interpretací jazykového materiálu, ze srovnání různých koncepcí dokázala vyvodit i kritické osobní závěry, takže nejde o pouhý popis. Práci považuji za přínosnou a plně ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 24. září 2006

Prof. PhDr. Bohumil Zavadil, CSc.